

Kårkulla samkommun www.karkulla.fi

Kårkulla samkommun erbjuder pedagogisk handledning, konsultation och fortbildning i frågor kring autism och Aspergers syndrom i hela Svenskfinland. Samkommunen ger via sin rådgivande personal vid omsorgsbyråerna i Jakobstad, Vasa, Närpes, Pargas, Ekenäs, Helsingfors och Borgå samt vid resurscentret i Pargas stöd och råd till familjer samt utarbetar individanpassade stödprogram. Handledning ges även åt personal i daghem, skolor och på arbetsplatser samt till andra viktiga personer eller instanser i den funktionshindrades sociala nätverk.

Anpassningskurser erbjuds, där familjen kan fördjupa sig i frågor kring autism tillsammans med familjer i liknande situation. Till ungdomar och vuxna kan Kårkulla ge stöd och hjälp med vardagen – i föräldrahemmet eller i den egna bostaden. Stöd i arbetet erbjuds även liksom i kontakten med olika myndigheter.

Kontaktuppgifter: (02) 458 11 11, info@karkulla.fi

Centralsjukhus

Diagnostisering sker också på de olika centralsjukhusens neurologiska avdelningar i Svenskfinland.

Förbundet De Utvecklingsstördas Väl www.fduv.fi

FDUV:s specialbibliotek har svenskspråkig litteratur kring Aspergers syndrom. FDUV:s kursavdelning arrangerar utbildning kring Aspergers syndrom för anhöriga och personal. **Kontaktuppgifter:** (09) 43 42 36 0, fduv@fduv.fi

Lärum-förlaget Ab www.larum.fi

Lärum-förlaget säljer bl.a. läromedel för elever med särskilda behov, lättläst litteratur, facklitteratur om olika funktionshinder samt sinnesstimulerande material.

Kontaktuppgifter: (06) 319 56 51, forlaget@larum.fi

SPERES www.speres.fi

Finlandssvenskt specialpedagogiskt resurscentrum koordinerar pedagogiska stödtjänster för barn och ungdomar med särskilda behov.

Kontaktuppgifter: (09) 278 11 02, speres@speres.fi

Yrkesträningsskolan Optima www.optimaedu.fi

Yrkesträningsskolan Optima är Finlands enda svenskspråkiga specialyrkesläroanstalt.

Kontaktuppgifter: (06) 781 46 00, yrktrain@optimaedu.fi

Finlands Svenska Autism- och Aspergerförening r.f.

www.autism.fi

Föreningen grundades år 2001 i syfte att skapa bättre villkor för finlandssvenska barn, ungdomar och vuxna med autismspektrumstörningar. Verksamhetsområdet är de svensk- och tvåspråkiga regionerna i Finland.

Vi arbetar för att förbättra villkoren för personer med autism, autismliknande tillstånd och Aspergers syndrom genom att:

- ❖ informera
- ❖ anordna utbildning som anknyter till autism, autismliknande tillstånd och Aspergers syndrom
- ❖ stöda och arbeta för en ändamålsenlig habilitering
- ❖ verka som kontaktorgan

Föreningen ordnar aktiviteter i hela Svenskfinland och på Åland såsom läger, utfärder, föreläsningar, caféträffar m.m. Föreningen är medlem i Autism- och Aspergerförbundet och har ett nära samarbete med alla som producerar autismservice på svenska.

Välkommen att bli medlem!

Ring, skicka ett sms eller e-postmeddelande eller gå in på vår webbplats www.autism.fi under rubriken Bli medlem.

Som medlem har du möjlighet att delta i föreningens aktiviteter. 5 ggr/år får du Autism- och Aspergerförbundets tidning Autismi.

Kontakt

Tfn: 045 128 04 00

e-post: info@autism.fi

webbplats: www.autism.fi

Finlands Svenska Autism- och
Aspergerförening r.f.

Finlands Svenska Autism- och
Aspergerförening r.f.

Aspergers syndrom

www.autism.fi

♣ Vad beror Aspergers syndrom på?

Aspergers syndrom är en neurobiologisk störning i det centrala nervsystemet, som i dag betraktas som en variant av autism. Det är en autismspektrumstörning hos personer med i regel normal eller hög begåvning.

Aspergers syndrom beror inte på dålig uppfostran, vanvård, övergrepp eller bristande kärlek från föräldrarnas sida.

♣ Hur märks syndromet?

Kännetecknande för personer med Aspergers syndrom är att de

- ❖ har svårigheter med kontakten till jämnåriga
- ❖ kan ha ett avvikande sätt att tala och entonig röst
- ❖ har svårt att läsa av och förstå andras mimik och kroppsspråk
- ❖ tolkar ofta språket konkret och bokstavligt, vilket lätt leder till missförstånd
- ❖ misstolkas ofta som "egoistiska" och "ouppfostrade"
- ❖ har ofta svårt med motoriken och verkar klumpiga
- ❖ har ofta specialintressen, något som uppslukar all deras tid
- ❖ är ofta rutinbundna och har svårt för förändringar
- ❖ kan uppfatta och känna av sinnesintryck på ett ovanligt sätt t.ex. överkänslig för ljud, ljus, beröring, lukt eller smak
- ❖ har en ojämn begåvningsprofil, vilket kan göra det svårt för omgivningen att avgöra vad personen klarar och inte klarar

Svårigheterna märks åtminstone i skolåldern, men ofta betydligt tidigare. Kunskapen är så ny att många vuxna med funktionshindret inte har någon diagnos alls, eller har fått felaktiga psykiatriska diagnoser.

Utseendemässigt skiljer sig inte personer med Aspergers syndrom från andra människor. Därför kan de lättare bli missförstådda av sin omgivning, som uppfattar dem som ohyfsade och ouppfostrade. Många vuxna med Aspergers syndrom har tidigt upplevt sig annorlunda och utanför den sociala gemenskapen.

Funktionshindret medför framför allt stora problem i sociala situationer, men leder också till svårigheter att klara av vardagens, studietidens och arbetslivets krav. Aspergers syndrom kan yttra sig mycket olika hos olika individer.

♣ Hur vanligt är Aspergers syndrom?

Man vet inte hur många som har Aspergers syndrom, däremot är det känt att minst fyra per tusen grundskolebarn har funktionshindret och att problemen för många, men inte alla, kvarstår under vuxenlivet.

Aspergers syndrom är vanligare hos pojkar än hos flickor. Proportionen är 4:1, men man tror idag att flickor är underdiagnostiserade.

♣ Vilket stöd behövs?

I skolan kan det vara bra att individanpassa undervisningen efter elevens behov. Det kan vara fråga om ett ökat vuxenstöd (assistent) och en lugn studieplats, om eleven har till exempel perceptionsstörningar. Undervisningen borde också innehålla träning av sociala och praktiska färdigheter. Många elever med Aspergers syndrom har nytta av en förutsägbar skoldag med ett tydligt och individuellt schema, som även innehåller rastaktiviteter.

Det är ytterst viktigt att vara tydlig och konsekvent och använda ett konkret språk. Att tjata på eleven och tolka elevens kommunikationssvårigheter som trots försvårar inläringen, det är bättre att försöka förändra instruktioner så att eleven kan förstå dem.

Personer med Aspergers syndrom har svårt med såväl stora som små förändringar. En förändring som kan innebära stora problem är själva processen att bli vuxen, att flytta hemifrån och att själv planera och ta ansvar för sitt liv. Å andra sidan kan självständigheten innebära en glädje och en lättnad för dessa unga vuxna lika väl som för andra.

En del tonåringar och vuxna drabbas av psykiska besvär, särskilt vanliga är depressioner.

Det är bra om vuxna med Aspergers syndrom genomgår en utredning och får en fastställd diagnos. Diagno-

sen och dess innebörd kan förklara det utanförskap som många känt hela livet, och kan ge personen en möjlighet att för första gången känna sig tillhöra en grupp.

♣ Vem kan ge stöd?

Folkhälsan www.folkhalsan.fi

Folkhälsans habiliteringsavdelning och tonårspoliklinik erbjuder diagnostik, habilitering och handledning för barn och ungdomar med symtom som tyder på autismspektrumstörning.

I den diagnostiska verksamheten deltar barnneurolog, psykolog/neuropsykolog, talterapeut och vid behov, ergoterapeut, specialpedagog och fysioterapeut. Föräldrarna har möjlighet att träffa en socialкуратор för individuella samtal. Undersökningarna kan göras polikliniskt på dagavdelningen eller på vårdavdelningen.

Utgående från undersökningsresultaten och barnets behov kan habiliteringsavdelningen rekommendera individuella terapier. Viktigt är att barnets näromgivning får information och handledning. Möten med daghem eller skola kan arrangeras, samt konsultation av specialpedagog om så önskas.

Habiliteringsavdelningen ordnar också anpassningskurser, dvs. kurser där hela familjen kan delta och få en djupare kunskap om Aspergers syndrom, och samtidigt träffa andra familjer i samma situation.

Habiliteringsavdelningen upprätthåller ett eget team kring autism. Folkhälsans habiliteringsavdelning når du på telefonnummer (09) 315 000.

På Folkhälsans tonårspoliklinik kan utredningar ske polikliniskt. I teamet deltar socialкуратор, psykolog, psykiater/neurolog och vid behov speciallärare och studiehandledare. Utgående från de utredningar som gjorts kan tonårspolikliniken erbjuda stödsamtal till den unga och deras familj. Vid behov samarbetar tonårspolikliniken med skolor och andra vårdinstanser.

Från Folkhälsans infotek i Helsingfors kan man låna litteratur som berör autism. Infotekets adress är Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors. Infotekarien når du på telefonnummer (09) 315 56 04 eller genom att sända e-post till infoteket@folkhalsan.fi.